

10.6.2026

KAUPUNKIKONSERNIN HALLINNOIMIEN KAUSIPAikkojen JA ALUEIDEN TILAPÄINEN LUOVUTUS

Rovaniemellä matkailun kasvu on ollut nopeaa ja matkailun kokoluokan aiheuttamat ilmiöt vaikuttavat kaupunkilaisten päivittäiseen elämään. Rovaniemen kaupunkistrategian ja kasvuohjelman myötä on tunnistettu tarpeita ja edellytetty toimenpiteitä. Valmisteilla olevan matkailuohjelman myötä tavoitteet ja toimenpiteet tarkentuvat entisestään, sillä matkailuohjelmassa on paljon konkreettisia tavoitteita ja uudenlaista resursointia poikkihallinnollista työtä edellyttävään matkailun kehittämisen johtamiseen. Vaikka matkailuohjelmaa ei olekaan vahvistettu, jo kaupunkistrategian ja kasvuohjelman antama suunta matkailun kehittämiseksi on selvä: kaupungilta edellytetään matkailun kestäväan kehittämiseen tarttumista.

Eryteisesti viime talvikaudella oli nähtävillä merkittäviä muutoksia ohjelmalvelutoiminnassa, jossa alalle tulo on helppoa ja sääntelyä tai rekisteröintiä ei ole. Ohjelmalvelutoiminnot ovat aivan olennainen osa matkailijakokemusta. Ohjelmalveluiden laatu ja asiakasturvallisuus ovat tällä hetkellä laajan viranomaiskentän huolenaiheena, ja alalle kaivataankin sääntelyä tai ainakin rekisteröintivelvoitetta toiminnan saattamiseksi viranomaisten tietoisuuteen ja valvonnan piiriin.

Rovaniemen kaupungin itsensä vaikutus matkailuun on suuri ja moniulotteinen. Kaavoituksen ja maankäytön osalta luodaan toimintaedellytyksiä investoinneille. Kaupunki myös tilaa palvelusopimuksella kehittämistyötä matkailuun matkailuyhtiöltään, joka panostaa erityisesti matkailun laatuun ja ympärivuotisuuteen. Kestävä matkailu ja sosiaalinen kestävyys ovat avaintemoja. Matkailutonttien ja ohjelmalvelutonttien osalta on jo jonkin aikaa käytetty avointa hakumenettelyä, jossa kriteeristö huomioi kaupungin omat tavoitteet ja tämän ansiosta on voitu valita avoimeen hakuun osallistuneista parhaat toimijat mm. Pajakylään, Olleronvaaraan, Ounasvaaralle ja Venetielle.

Toisaalla kaupunkikonserni luovuttaa sekä kaupunkilaisten että matkailuyritysten kannalta keskeisiä alueita yritysten käyttöön omatoimisten hakemusten pohjalta ilman konkreettista matkailun laatu-kriteeristöä. Kriteeristön tulisi huomioida matkailun vastuullisuus, laatu ja aitous taloudellisten edellytysten lisäksi. Toimintatavalla arvioidaan olevan merkittävä vaikuttavuus matkailun laatuun, asiakaskokemuksen parantumiseen, kaupungin imagon parantumisen matkailukohteena, negatiivisten lieveilmiöiden ja epäterveen kilpailun suitsimiseen sekä matkailun sosiaaliseen kestävyteen.

10.6.2026

Suunnitellun hakumenettelyn periaatteet ja kriteeristö tukevat tänä vuonna vahvistettujen Rovaniemen kaupungin kaupunkistrategian sekä Rovaniemen kasvuohjelman 2026-2030 kärkitoimenpiteitä:

- “Matkailun kestävän kehityksen ohjaus ja yhteistyö”
- “Matkailun haasteisiin liittyy kasvun suunnittelemattomuuteen ja hallintaan: ilman selkeitä linjauksia riskinä on ylikuormitus, liiallinen kaupallisuus ja paikallisten arjen heikentyminen”
- “Laadimme matkailun kestävää kehittymistä ohjaavan matkailuohjelman ja toimimme kaupunkikonsernina sen mukaisesti”
- “Huolehdimme, että Rovaniemi on viihtyisä ja kotoisa asuinpaikka nykyisille ja uusille asukkaille”

Lisäksi toimintatapa vahvistaa kasvuohjelmassa annetun Rovaniemen kaupungin ja Rovaniemen yrittäjien yhteisen elinvoimalupauksen mainittuja kohtia:

- “Päätöksenteon ennakoitavuus: Kaupunki lupaa yrittäjille, että valmistelu- ja päätöksentekoprosessi on ennakoitava, johdonmukainen ja pitkäjänteinen.”
- “Kestävän ja vastuullisen elinvoiman edistäminen: Molemmat osapuolet työskentelevät kestävän ja vastuullisen elinkeinopolitiikan hyväksi tukien ekologisesti ja sosiaalisesti kestäviä liiketoimintamalleja.”
- “Vuoropuhelun edistäminen: Kaupunki ja yrittäjät sitoutuvat säännölliseen ja avoimeen vuoropuheluun, joka edistää yhteistyötä ja ymmärrystä molempien osapuolten tarpeista.”

Kaupungin omien strategisten omistusten ja operatiivisen toiminnan tunnistaminen on tärkeää. Kriteerien ja toimintaperiaatteiden tulisi koskea koko kaupunkikonsernin toimintaa, kuten

- Tekninen toimiala (mm. tonttipalvelut, lupapalvelut)
- Business Rovaniemi
- Rovaniemen Matkailu ja Markkinointi Oy
- Rovaseudun Markkinakiinteistöt Oy
- Rovaniemen Kehitys Oy
- Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

10.6.2026

1. Kausipaikkojen kartoittaminen ja luokittelu

- Kartoitetaan kausitoimintaan soveltuvat paikat
- Määritellään vuokrausaika (esim. vain kesällä, vain talvella, ympärivuotisesti; ei suljeta huonoilla kriteereillä hyviä kausiluonteisia toimijoita pois)
- Luokitellaan paikat alla olevan luokittelun mukaisesti
- Tunnistetaan ja kerrotaan avoimesti paikan tiedot, kuten vuokrattavan alueen koko, tarjolla oleva infra (aina kerrotaan sähkö, vesi, jätevesi sekä sähköstä sulakkeen koko)
- Tunnistetaan paikan toiminnan rajoitteet ja rajaukset (kuten Koskipuistossa eläinrajoitus) ja viedään rajoitteet sopimusehtoihin
- Laitetaan paikat julkiseen hakuun julkistaen kriteerit ja tiedot kohteesta
- Markkinoidaan paikkoja myös maksullisesti sosiaalisessa mediassa (avoimuutta kilpailutukseen ja päätöksentekoon)
- Käsitellään hakemukset kriteerien ja toimitettujen aineistojen pohjalta
- Arvioidaan kriteeristön muutostarpeet hakukierroksen kokemusten pohjalta ja tehdään tarvittavat muutokset

2. Luokat

Luokka 1

- Keskustan ja Pajakylän alueella sijaitsevat keskeiset, laajat, asukasnäkökulmasta sekä alueen matkailun turvallisuuden näkökulmasta katsottuna keskeiset alueet, kuten
 - Koskipuisto
 - Keskuskenttä
 - Kauppatori (talvitoiminta)
 - vastaavat muut paikat
- Laaja kriteeristö

Luokka 2

- Kävelykadun (Koskikatu) ja vastaavien keskeisten alueiden **talvikausipaikat**
- Laaja kriteeristö, mutta huomioidaan toisaalta kävelykadun keskeinen luonne sekä paikallisille että matkailussa, toisaalta paikkojen standardimpi luonne

10.6.2026

Luokka 3

- Keskustan tai muiden alueiden vähämerkitykselliset (jäätelökioskit, ruokavaunut ja muut) kausipaikat, kuten
 - o Kävelykadun paikat **kesällä**
 - o Linaanranta
 - o vastaavat muut paikat

3. Luokan 1 kriteeristö (luokkien 2 ja 3 kriteerit määritellään myöhemmin)

a. LAADULLISET KRITTEERIT

Laadullisten kriteerien tarkoituksena on tuoda esille aito paikalliskulttuuri, sosiaalinen, ympäristöllinen ja taloudellinen vastuullisuus toimintaa läpileikkaavina teemoina.

Hakemuksesta tulee ilmetä seuraavat asiat:

Tarinallisuus

- Palvelun kokemus on tarinallinen ja kokemuksesta ilmenee tarinan alku, tarinan kokemus ja merkitys

Elämyksellisyys ja oppiminen

- asiakas oppii
 - o arktisuudesta,
 - o aidosta [historiallisesti dokumentoitavissa olevasta] paikalliskulttuurista
 - o kokemus on osallistava
 - o kokemus on moniaistinen
 - o keskiössä on rauhallisuus, luonnon kunnioittaminen ja hiljaisuus

Valojen, värien ja äänien käyttö

- valojen tulee olla pysyvää valoa näyttävä, tai mikäli valon määrä vaihtelee, valon vaihtelun tulee olla hidastempoista

10.6.2026

- valoja tulee käyttää rajatusti, suunnatusti, hajavaloa välttämällä sekä alueen ulkopuolelle ja taivaalle kohdistuvan valon määrää minimoimalla
- värien käyttö tulee olla maltillista
- äänimaailman tulee olla hillittyä ja alueen ulkopuolelle levittyvää ääntä tulee välttää
- äänimaailman tulee liittyä tuotteen tarinaan

Paikalliskulttuuri

- Tarinat liittyvät aidolla tavalla paikkaan, kulttuuriin tai historiaan (Rovaniemi, Lappi tai suomalaisuus)
- Rakennusten, rakennelmien ja miljööön suunnittelussa tulee huomioida tarinallisuus ja aitous
- Saamelaiskulttuurin esiintuonnissa on noudatettava [Saamelaiskäräjien eettistä ohjetta](#)

Sosiaalinen hyväksyttävyyys

- ei saa käyttää toiminnassaan luvatta kaupungin, kyläyhdistysten, muiden yhdistysten, yksityishenkilöiden, Metsähallituksen tai muiden organisaatioiden maa- tai metsäalueita, laavuja, kotia, reittejä tai muuta omaisuutta

Liikenneturvallisuus

- yrityksen harjoittamaa revontulisafaritoimintaa ei saa harjoittaa maanteiden varsilla tai maantiepysäkeillä tilapäisesti pysähtyen tai pysäköiden

Yhteiskuntavastuu

- hakija on ennakoperintärekisterissä
- hakijalla ei ole verovelkaa tai verovelasta on voimassa oleva maksujärjestely
- hakijalla on vastuuvakuutus toiminnalleen

Tuotteiden kotimaisuus

- Vuokra-alueella myytävät tuotteet on suunniteltu tai valmistettu Suomessa

Markkinoinnin rehellisyys ja läpinäkyvyys

Yleisiä periaatteita:

- toteutunut toiminta vastaa hakemuksessa kuvattua toimintaa

10.6.2026

- revontulien tai muiden ohjelmapalveluiden markkinoinnissa ei toimita harhaanjohtavasti
- ohjelmapalvelujen hinnoittelu on läpinäkyvää ja selkeää

Yksityiskohtaisia edellytyksiä:

- revontulisafareissa täytyy olla yksi kiinteä hinta per palvelu, ja hinnan täytyy pysyä samana palvelun varaushetkestä palvelun toteuttamiseen asti
- palveluntuottaja ei saa käyttää markkinoinnissaan (mukaan lukien verkkokauppamyynti) "Northern Lights - Quaranteed" tai vastaavia markkinointiväittämiä
- revontulisafareissa, husky- ja poroajeluissa, joulupukkipalveluissa tai muissa palveluissa ei saa käyttää tekoälyllä tai muulla kuvamanipulaatiolla luotuja tai muunneltuja kuvia tai videoita
- yritys markkinoi **vuokrattavalla paikalla** (ei koske yrityksen internet- ja muuta ennakkomarkkinointia) palveluitaan sellaisella kuva- ja videomateriaalilla, jotka tuovat selkeästi esille vallitsevat sääolosuhteet palvelujen toteuttamiseksi (esim. ei esitetä mainosvideota lumihangon päällä tapahtuvasta ohjelmapalvelusta, jos markkinointihetkellä ei ole lunta), jolloin vuokrattavan kausipaikan tyypilliselle walk-in -asiakkaalle ei muodostu ristiriitaa vallitsevien olosuhteiden ja markkinointimateriaalin välillä
- kuvien tai videoiden täytyy olla kuvattuja Rovaniemellä, tai mikäli palvelu sijoittuu myös muualle, voidaan käyttää kohteessa kuvattua materiaalia, jos niissä tuodaan selkeästi kuvauspaikkakunta esille, ja jos kyseessä on toisessa maassa kuvattu materiaali, tämä pitää tuoda selkeästi esille

b. TALOUDELLISET KRITTEERIT

Hakemukseen tulee liittää seuraavat liitteet:

- kustannusarvio rakentamisen ammattilaisen suunnittelemana, liitä kustannusarvioon laatijan nimi ja allekirjoitus, koulutus/pätevyys ja keskeinen työkokemus
- kannattavuuslaskelmat (tulosbudjetti), josta ilmenee yrityksen tuotteiden hinnoittelu sesonkivaihteluineen, muuttuvat kustannukset, kiinteät kustannukset, käyttöasteet ja muut olennaiset tiedot
- rahoitussuunnitelma, josta ilmenee hankkeen alustava kustannusarvio, omarahoituksen määrä ja lähde, sekä muut rahoituksen lähteet eriteltynä

10.6.2026

- alustava lainalupaus/-tarjous tai vastaava indikaatio yrityksen ulkopuolisilta rahoittajilta, mikäli ulkopuolista rahoitusta tarvitaan
- tilinpäätösaineisto viimeksi vahvistetulta tilikaudelta, sekä kuluvalta tilikaudelta uusien tuloslaskelma ja tase
- mikäli aluetta haetaan perustettavan yrityksen lukuun, tarvitaan hakijatahon tausta ja/tai sisäryitysten tilinpäätöstiedot ja kuluvalta tilikauden uusien tuloslaskelma ja tase

SOPIMUSEHDOT JA SANKTIOT

- harjoitettavaan toimintaan ja potentiaaliseen haittaan suhteuttaen määritetään asetettavan vakuuden määrä
- hakijan toiminnan ollessa ristiriidassa hakemuksessa esitetyn toiminnan kanssa, tai hakijan harjoittaessa sopimusehtojen vastaista toimintaa, menettelytapa on seuraava: Huomautus → Varoitus → Sopimuksen purku
- Ohjelmapalvelutoimintaa harjoittavat yritykset
 - o esitettävä TUKESin edellyttämä turvallisuussuunnitelma ennen vuokrasopimuksen laadinta
 - o toimijan harjoittaessa ohjelmapalvelutoimintaa sitoutuu omaehtoisesti ilmoittautumaan TUKESille toiminnastaan suunnitelmiseen
 - o ohjelmapalveluita voidaan toteuttaa vesistöjen jäillä vasta kaupungin tai muun luvanmyöntäjän hyväksymän tahon todettua jään kantavuus riittäväksi toiminnan luonne huomioiden
- Hakijan tulee noudattaa toiminnassaan Suomen lakia